Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Maria Pilar Romero Urreisti

Mutriku, Gipuzkoa (1946)

Aurkibidea

Biografia

Mutrikun jaioa, sei anai-arrebatan hirugarrena. Maria Pilarren aita Dicastillokoa (Nafarroa) zen, baina bere herritik ihes egin behar izan zuen gorriak zirela eta. Mutrikuko Saturranera heldu zen, eta, bertan soldadu zegoela, gaixotu egin zen. Mutrikuko familia batek hartu zuen etxean. Arrantzalea izan zen Mutrikun, bajurako barkuan. Ama, berriz, mutrikuarra zen. Maria Pilar eta bere ahizpa Adela Hotelean bizi ziren Ibirriaga auzoan. Hotel txiki eta Hotel haundi sutan erre ziren eta familia osoa etxerik gabe gelditu zen. Bertan hil ziren beraien aitona eta izeba Juanita. Anai-arreba guztiak sakabanatu egin ziren. Arrasateneko eskabetxerian lan egin zuen Maria Pilarrek. Bere ahizpa Adelarekin batera egin zitzaion elkarrizketa, gerra zibilaren inguruko kontuak jasotzeko.

Zintak

MUT-093

- **Proiektua**: Mutrikuko gerra zibilaren memoria
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Arrizabalaga, Nerea - Ugarte, Arantza
- **Data**: 2022-01-14
- **Iraupena**: 85 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Sapsootham, Itziar

Pasarteak

1. Deikaztelutik Mutrikura gerra garaian

- **Erref**: MUT-093/004
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:01:26. **Bukatu**: 00:03:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Aita Deikaztelukoa da. Gerra garaian, aitaren arreba baten senarra eta haren beste senide batzuk hil zituzten eta aitaren familiak herritik ihes egin behar izan zuen. Saturraranera heldu zen, eta, bertan soldadu zegoela, gaixotu egin zen. Mutrikuko familia batek hartu zuen etxean eta bertako alabarekin ezkondu zen. Aitak ez zekien euskaraz eta moilan ikasi zuen arrantzaleekin. Gero, bera ere itsasoan lanean ibili zen.

2. 1958ko Mutrikuko sutea I

- **Erref**: MUT-093/005
- **Iraupena**: 0:02:31. **Hasi**: 00:03:48. **Bukatu**: 00:06:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:
Etxea erre zitzaien umeak zirenean. Hiru etxebizitza erre ziren. Kanpaiengatik jakin zuten etxeak sutan zeudela. Amak hankak erre zituen. Gau hartan, herriko etxe ezberdinetan sakabanatu zituzten etxea galdu zuten pertsona guztiak.

3. 1958ko Mutrikuko sutea II

- **Erref**: MUT-093/006
- **Iraupena**: 0:03:52. **Hasi**: 00:06:19. **Bukatu**: 00:10:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:
Sutearen hurrengo egunean, etxe gabe gelditu ziren haur guztiak autobusean eraman zituzten; neskak Donostiara eta mutilak Tolosara. Sutean zazpi pertsonek bizia galdu zuten, tarteko beraien aitonak eta izeba Juanitak. Aitona ezin zen bere kabuz mugitu eta Juanita berarekin gelditu zen. Amak ganbaratik ihes egin zuen bi umerekin eta teilatutik salto egin zuten.

4. Sutean dena galdu zuten

- **Erref**: MUT-093/008
- **Iraupena**: 0:02:43. **Hasi**: 00:10:15. **Bukatu**: 00:12:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:
Etxeko sutetik, amak Jaione eta Mari Jose Arrasate atera zituen. Maria Pilar lantegian zegoen eta bertatik ikusi zuen dena. Etxe gabe gelditu ziren. Maria Pilarrek kontatzen du San Pedro Txiki eguna zela eta arratsaldean

jantziko zituen arropa eta zapata berriak sutean erre zirela. Ezer gabe gelditu ziren.

5. Auxilio Socialean bizitzen urte ta erdiz

- **Erref**: MUT-093/009
- **Iraupena**: 0:01:56. **Hasi**: 00:12:58. **Bukatu**: 00:14:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:
Senide asko zirenez, denak herriko familiakoen etxean sakabanatu zituzten. Buston familiaren etxean bizi izan ziren biak baina aurretik, Maria Pilar Auxilio Socialeko ikastetxera eraman zituzten. Etxe berriak egin bitartean (urte eta erdi inguru) eman zuen Maria Pilarrek bertan.

6. Sutearen ondoren, herriko etxeetan sakabanatuta

- **Erref**: MUT-093/011
- **Iraupena**: 0:01:18. **Hasi**: 00:15:40. **Bukatu**: 00:16:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Maria Pilar Bustoneko familiarekin bizitzen egon zen sutearen ondoren. Nahiz eta etxe berria urte eta erdi inguruan egin zieten, Bustoneko familiarekin gelditu zen. Amari, Erdiko kalean etxe bat eman zioten.

7. Mutrikuko "hotel handi" eta "hotel txiki"

- **Erref**: MUT-093/012
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 00:16:58. **Bukatu**: 00:18:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:
Sutean erretako "hotelian", komunak bizilagun guztien artean partekatzen ziren. Egurrezkoa zen eta "igogailua" deitzen zioten. Etxeari "hotela" deitzearen jatorria. Etxe bati "Hotel handi" deitzen zitzaion eta besteari "Hotel txiki". Beste eraikuntza bat ere bazegoen, besteak baino txikiagoa eta sutean ere erre zena. Izebaren kortsea aurkitu zuten sutearen hondakinen artean.

8. Eskolara baino, nahiago zuen lanera joan

- **Erref**: MUT-093/014
- **Iraupena**: 0:00:53. **Hasi**: 00:18:57. **Bukatu**: 00:19:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:
Nahiago zuen eskabetxera lanera joan eskolara baino. Mojei beldur handia zien Maria Pilarrek, Sor Celestinari batez ere. Buruko toka nolakoa zen.

9. Auxilio Socialeko eskolan bizitzen I

- **Erref**: MUT-093/015
- **Iraupena**: 0:02:33. **Hasi**: 00:19:50. **Bukatu**: 00:22:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Politika » Politika eta Franco
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolara herritik kanpo

Laburpena:
Etxe gabe gelditu zirenean eraman zieten Donostiako eskola edo barnetegia nolakoa zen kontatzen du. "Señoritak" ez ziren ondo portatzen beraiekin. Lehenengo egunean "Cara al Sol" abesten hasi zirenean, Maria Pilarrek ezjakintasunez, ezkerreko besoa igo zuen eta zigortu egin zuten.

10. Auxilio Socialeko eskolan bizitzen II

- **Erref**: MUT-093/016
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 00:22:23. **Bukatu**: 00:24:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolara herritik kanpo
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:
Hilean behin, gurasoak joaten zitzaizkien bisitan. Donostian bizi ziren mutrikuar batzuek goxokiak eramaten zizkieten. Nagusienetarikoa zenez, sukaldeko platerak garbitu behar zituen. Zigorrak.

11. Auxilio Socialeko eskolan bizitzen III: "Señoritak" eta mojak

- **Erref**: MUT-093/017
- **Iraupena**: 0:03:56. **Hasi**: 00:24:17. **Bukatu**: 00:28:13

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolara herritik kanpo

Laburpena:
Eskolara janariaren kamioia heltzen zenean, Maria PIlarrek egiten zituen deskarga lanak. Egun berean edo hurrengoan, janari asko falta zela konturatzen zen. Mutrikuko alkatea eta herri beste pertsona garrantzitsu batzuk bisitan joan zitzaizkienean, Maria PIlarrek kontatu egin zien gertatzen zena eta "señoritak" kendu eta mojak sartu zituzten umeak zaintzera. Oso jatorrak ziren.

12. Mojekin hondartzara aldakandora zuriarekin

- **Erref**: MUT-093/018
- **Iraupena**: 0:02:16. **Hasi**: 00:28:13. **Bukatu**: 00:30:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolara herritik kanpo

Laburpena:
Mojekin joaten ziren hondartzara. Bainujantziaren azpitik alkandora zuri bat jantzi behar izaten zuten. "Mutrikuko usoak" deitzen zien mutrikuar batek. Ia bi urte pasa zituen Maria PIlarrek Donostiako eskola hartan, etxe berriak egin bitartean. Mojekin ez, baina aurretik zeuden "señoritekin" gose asko pasatu zuten eta ahuntzarentzat eramaten zuten ogi gogorra ere jaten zuten.

13. Auxilio Socialeko eskolako uniforme falangista

- **Erref**: MUT-093/019
- **Iraupena**: 0:01:38. **Hasi**: 00:30:29. **Bukatu**: 00:32:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolara herritik kanpo

Laburpena:
Moja nagusia katalana zen eta ez zuten "Cara al Sol"ik abesten. Donostiako jaietan, eskolak ematen zituen falangeko jantziekin janzten ziren eta tiobiboetan dena doan izaten zuten.

14. Falangeko uniformearekin, Mutrikura familia bisitzera

- **Erref**: MUT-093/020
- **Iraupena**: 0:01:57. **Hasi**: 00:32:07. **Bukatu**: 00:34:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolara herritik kanpo
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:
Donostiako eskolan bizitzen egon ziren bitartean, irteera bat egin zuten Mutrikura familia ikustera.

15. Ameriketatik laguntza, etxeak berreraikitzeko

- **Erref**: MUT-093/021
- **Iraupena**: 0:02:11. **Hasi**: 00:34:04. **Bukatu**: 00:36:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak

Laburpena:
Maria Pilar eskola gutxitara joaten zen baina eskolan lanak egiten zituen. Etxea galdu zutenek familia zuten Ameriketan eta hortik laguntza asko jaso zuten. Eskolan, gantxilloa asko egiten zuen.

16. Eskabetxerako lanak: antxoa, atuna...

- **Erref**: MUT-093/023
- **Iraupena**: 0:04:39. **Hasi**: 00:37:11. **Bukatu**: 00:41:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Lehorreko lanak » Arrain fabrikak

Laburpena:
Eskabetxeran lan egin dute biek. Lan-prozedura. Buruak kendu, garbitu, gazitu, latatan sartu... Sasoi bakoitzean arrain ezberdina lantzen zen eta modu ezberdinetan. Atuna oliotan eta eskabetxetan lantzen zen eta amaieran bainu marian egosten zen. Garai batean beste arrain batzuk ere lantzen zituzten (txitxarroa, papardoa...) baina beraiek ez dute ezagutu.

17. San Miguel eskolako mojak

- **Erref**: MUT-093/025
- **Iraupena**: 0:00:57. **Hasi**: 00:41:58. **Bukatu**: 00:42:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak

Laburpena:
Mutrikuko San Miguel eskolan ikasi zuten biek. Eguerditan, ikasleak txandakatu egin behar ziren mojek bazkaltzen zuten bitartean santuei buruzko testuak irakurtzeko. Sol Celestinari beldurra zioten.

18. San Miguel eskolako mojak: zigorrak I

- **Erref**: MUT-093/026
- **Iraupena**: 0:04:40. **Hasi**: 00:42:55. **Bukatu**: 00:47:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak

Laburpena:
Mari Dolo Rodiño ikaskideari, medikuak esan zion pixa egiteko gogoa zuenean komunera joan behar zela edo bertan egin. sor Mariak ez zion utzi komunera joaten eta aterkiak gordetzeko lekuan egin zuen. Mojak jo egin zion zigor modura eta haren aita joan zen eskolara, mojak akabatuko zituela esanez.

19. San Miguel eskolako mojak: zigorrak II

- **Erref**: MUT-093/027
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 00:47:35. **Bukatu**: 00:49:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren jarrera

Laburpena:
Jose Antonio Agirre hil zenean, Mutrikun egin zen meza berezi batera joan ziren Maria Pilar eta bere ikaskide batzuk, haietako baten familiakoa zelako. Mojek jakin zutenean, mila aldiz "ez naiz kriminal baten mezara joango" idaztera behartu zituzten.

20. Erromeriak, irteerak, dantzalekuak...

- **Erref**: MUT-093/029
- **Iraupena**: 0:00:59. **Hasi**: 00:50:34. **Bukatu**: 00:51:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
Gaztetan, erromeriara San Jeronimotan eta San Isidrotan joaten ziren. Behin, Pello Jauna abadeak Itziarrera eraman zien erromeriara. Mutrikun Kai dantzalekua zegoen. Bertan lanean egon ziren.

21. Ameriketatik jasotzen ziren gazta lata handiak

- **Erref**: MUT-093/033
- **Iraupena**: 0:01:34. **Hasi**: 00:54:31. **Bukatu**: 00:56:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
"Pobreza" deitzen zioten lekuan, irina eta gazta banatzen zen familia behartsuenetan. Beraienean, nahiz eta etxea galdu, ez zuten ezer jasotzen osaba kontratista zutelako. Gazta lata handi batzuetan heltzen zen. Caritas-ek sortutako ekimen bat zen.

22. Mutrikuko kondea

- **Erref**: MUT-093/035
- **Iraupena**: 0:01:44. **Hasi**: 00:56:20. **Bukatu**: 00:58:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:
Mutrikuko kondeak, behin herriko bati gurpilezko aulki berezi bat egin zion. Etxeak erre zitzaizkienean ordea, ez zituen nahi izan etxe gabeko familiak berak zituen etxe hutsetan sartu nahi izan.

23. Gabonak auzokoekin ospatzen

- **Erref**: MUT-093/038
- **Iraupena**: 0:01:16. **Hasi**: 00:58:47. **Bukatu**: 01:00:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:
Gabonak nola ospatzen zituzten Mutrikuko hotel handi eta txiki etxeetan. Guztiak elkartzen ziren afaltzeko, dantzatzeko eta abesteko. Moilako eskabetxeko kantak abesten zituzten.

24. "Mutrikuko toma", irailaren 27an

- **Erref**: MUT-093/040
- **Iraupena**: 0:01:22. **Hasi**: 01:01:34. **Bukatu**: 01:02:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:
Gerra bukatu eta hurrengo urteetan, irailaren 27an "Mutrikuko toma" ospatzen zuten batzuek. Montejurrara joaten ziren eta Mutrikura bueltan Espainiako bandera ateratzen zuten, bazkaria egin, kantatu, txapliguak bota... Gaur egun Marinero taberna dagoen lekuan.

25. Gorria izatea txarra zen baina ez zekiten zergatik

- **Erref**: MUT-093/041
- **Iraupena**: 0:01:58. **Hasi**: 01:02:56. **Bukatu**: 01:04:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Komunistak
- Politika » Jarrera politikoak » Karlismoa, liberalismoa

Laburpena:
Politikari buruz ez da inoiz etxean hitz egin. Gorriak eta txarrak zirela bakarrik zekien. Ulazianekoen aitak, karlista bera, gorri guztiak akabatu behar zirela esaten zuen eta Maria Pilarrek ez zuen ondo ulertzen zergatik.

26. Zineman NoDo-a ikusten beldurtututa

- **Erref**: MUT-093/043
- **Iraupena**: 0:01:01. **Hasi**: 01:05:59. **Bukatu**: 01:07:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:
NoDo-an Franco ateratzen zenean beldurra izaten zuten. Beldurrez bizi ziren, bazekitelako ezin zutela askatasunarekin hitz egin. NoDo-a zineman ikusten zuten. Mutrikun zinema bakarra zegoen baina Maristek igandetan film batzuk ipintzen zituzten.

27. Oilar-mezan abadea mozkorra

- **Erref**: MUT-093/044
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 01:07:00. **Bukatu**: 01:08:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erlijioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Eliza bat zegoen gaur egun liburutegia dagoen inguru horretan. Oilar-meza zer zen ikusi nahi zuen Maria PIlarrek eta aitarekin joan zen behin. Abadea mozkorra zegoen.

28. Mezetara errenkadan eta mantelinarekin

- **Erref**: MUT-093/045
- **Iraupena**: 0:02:29. **Hasi**: 01:08:23. **Bukatu**: 01:10:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Mutrikun mezak noiz eta non egoten ziren. San Miguelera joaten ziren lehenengo eta handik errenkadan mantelina jantzita, parrokiara. San Migueleko arkumeak eta "maistraneko zorrixak". Meza egunero egoten zen baina igandean denak joaten ziren.

29. Mojetan zigorrak, dotrinan ez

- **Erref**: MUT-093/046
- **Iraupena**: 0:01:07. **Hasi**: 01:10:52. **Bukatu**: 01:11:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:
Derrigorrez joan behar izaten zuten mezetara. Ez baziren joaten, astelehenean mojek zigortu egiten zituzten. Zigorrak eskolan. Dotrina Pello Jaunak ematen zien eta gustura joaten ziren

30. Konfesatzera derrigortuak

- **Erref**: MUT-093/047
- **Iraupena**: 0:01:31. **Hasi**: 01:11:59. **Bukatu**: 01:13:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Lagun baten osabak Ondarroako zinean lan egiten zuen eta askotan pelikulak dohainik ikusten zituzten. Film "berde" bat ikusi ondoren konfesatzera joan behar izan zuten.

31. Plazan dantzan eta gero konfesatzera

- **Erref**: MUT-093/048
- **Iraupena**: 0:01:39. **Hasi**: 01:13:30. **Bukatu**: 01:15:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
Beheko plazan, musika banda egoten zen Kalbario bezperan. Goiko plazan udan jotzen zuten bandakoek eta txistulariek. Piezak. Gero konfesatzera joan behar izaten zuten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-30

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com